

Foreningen bevar Hoveodden

Trondheim, 29.09.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/11142

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Vedtak i klagesak om tiltak på Hoveodden i Raet nasjonalpark

Vi viser til klagen på Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak 26.08.2025. Klagesaken ble oversendt fra Raet nasjonalparkstyre 15.01.2026.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak om tillatelse til tiltak på Hoveodden i Raet nasjonalpark, og sender saken tilbake til nasjonalparkstyret for ny behandling.

Verneforskriften for nasjonalparken åpner for å gi tillatelse til tiltak av hensyn til friluftslivet, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g. Miljødirektoratet mener det kan gis tillatelse til tiltak på Hoveodden, men at omfanget av tiltak og tilhørende motorferdsel må vurderes nærmere.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Bakgrunn for saken

Hoves Venner søker i brev av 21.08.2025 om å fortsette arbeid på Hoveodden. De viser til at de utfører oppgaver knyttet til vedlikehold og skjøtsel av innfallsporten på Hoveodden i Raet nasjonalpark, og at de siden 2002 har utført oppdrag i parken.

Det søkes om tillatelse til å vedlikeholde området på følgende måter:

- Vedlikeholde grusvei med påfylling av grus ved behov, ca. hvert 5. år på de mest utsatte stedene, sjeldnere ellers
- Vedlikeholde skogsstier med å legge på flis fra rent stedegent virke for å redusere tråkkslitasje
- Legge små stikkrenner, rør og klopper i områder med mye vann som skaper erosjon/tråkkskade
- Sette ut, reparere og vedlikeholde rasteplasser inkludert sette ut/vedlikeholde bålpanner, benker, vedkasser og bord
- Fjerne aske og søppel fra området
- Vedlikeholde skilt/stimerking
- Rydde etablerte stier og holde disse åpne, inkludert ta ned knekte trær og trær som utgjør en risiko tett på grusvei og hovedstier
- Fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra
- Rydde gravrøyser for vegetasjon i tråd med instruks fra Agder Fylkeskommunes arkeologer
- Slått av engarealer som for eksempel ved Røde-kors hytta og strandenger.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00

E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljodirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

- Fjerne fremmede arter
- Motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak

Raet nasjonalparkstyre ga i vedtak 26.08.2025 Hoves Venner tillatelse til en rekke tiltak på Hoveodden i Raet nasjonalpark. Deler av søknaden er vurdert å omfatte tiltak som ikke er søknadspliktig. Nasjonalparkstyrets vedtak er en omgjøring av eget vedtak datert 21.03.2025, styresak 10/25.

I vedtaket gis Hoves venner tillatelse til:

- Utsetting av inntil 40 bålpanner. Utsetting av inntil 15 vedkasser. Utsetting av benker på rasteplasser ved de inntil 40 bålpannene og inntil 20 andre steder, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g.
- Etablering av klopper og stikkrenner langs kyststien for å hindre erosjon på grunn av slitasje fra besøkende, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g.
- Rydding på /ved kulturminner etter instruks fra kulturminnevernseksjonen i Agder Fylkeskommune, jf. verneforskriften § 6 annet ledd.
- Motorisert ferdsel med traktor, personbil og ATV med tilhenger med materialer under arbeidet, jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd bokstav c. Kjøringen er begrenset til transport av materialer i forbindelse med vedlikehold og reparasjoner av gapahuk, brygger, stier inkl. klopper og stikkrenner, rasteplasser og bålpanner på området. Kjøringen er avgrenset til tidsrommet 09-12 på tirsdager, men mindre annet er direkte avtalt for eksempel ved akutte behov/ av sikkerhetshensyn.

Tillatelsen er femåring og varer fra august 2025 til august 2030. Det skal utarbeides en plan hvert halvår i samarbeid med forvalter og eventuelt Agder fylkeskommune og grunneier.

Øvrige omsøkte tiltak er vurdert å være ikke søknadspliktige. Dette omfatter:

- Vedlikeholde grusvei med påfylling av grus ved behov, ca. hvert 5. år på de mest utsatte stedene jf. forvaltningsplanutkastet.
- Vedlikeholde skogsstier med å legge på flis fra rent stedegent virke for å redusere tråkkslitasje jf. forvaltningsplanutkastet.
- Reparere og vedlikeholde rasteplasser inkl. bålpanner, benker, bord og vedkasser jf. forvaltningsplanutkastet og verneforskriften § 3 3.ledd a.
- Vedlikeholde skilt/stimerking jf. forvaltningsplanutkastet og verneforskriften § 3 3.ledd b.
- Rydde etablerte stier og holde disse åpne, inkludert ta ned knekte trær og trær som utgjør en risiko tett på grusvei og hovedstier, jf. forvaltningsplanutkastet og verneforskriften § 3 3.ledd b).

I vedtaket vises til at motorferdsel i forbindelse med skjøtsels- og forvaltningsoppgaver heller ikke er søknadspliktig, og at dette omfatter:

- Fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra
- Rydding av gravrøyser for vegetasjon i tråd med instruks fra Agder Fylkeskommunes Arkeologer jf. verneforskriften § 6 annet ledd
- Fjerne aske og søppel fra området jf. forvaltningsplanutkastet
- Fjerne fremmede arter jf. nml § 47
- Slått av engarealer som for eksempel ved Røde-kors hytta og strandenger på sensommer med bortkjøring av biomasse jf. nml § 47.

Nasjonalparkstyrets vedtak er påklaget av Foreningen Bevar Hoveodden i brev av 15.09.2025.

Nasjonalparkstyret behandlet klagen i styremøte 21.11.2025 og opprettholdt tillatelsen gitt til Hoves venner. Nasjonalparkforvalter besluttet 10.11.2025 å ikke gi vedtaket usatt iverksettelse, jf. forvaltningsloven § 42. Saken ble oversendt Miljødirektoratet for klagebehandling den 15.01.2026.

Klagers argumenter

Foreningen Bevar Hoveodden ønsker en redegjørelse av lovligheten av å vise til "utkast til forvaltningsplan" som grunnlag for vedtaket. Det bes om at klagen prioriteres og gjør oppmerksom på at vedtaket oppfattes som grunnleggende i strid med Miljødirektoratet beskjed i fjor om stans i all skjøtsel. Foreningen mener forvalters innstilling har klare mangler, og at styrets vedtak er uaktsomt og i strid med styrets plikter.

Klager viser til at skadene på nasjonalparken som følge av skjøtsel og hogst er uten hjemmel, og er store og omseggripende. Forvaltningen endrer områdene og gir fremvekst av tusenvis av rotskudd, skaper ubalanse i artsmangfoldet og har bidratt til økt erosjon og slitasje. Hoves venner har dels kommersielle motiver ved sin aktivitet som vises ved Vipps og logoer over hele parken. Klager mener nasjonalparkstyret handler i strid med formålet med nasjonalparken og tilrettelegger for særinteresser fremfor å sikre allmennhetens tradisjonelle og skånsomme friluftsliv.

Nasjonalparkstyrets merknader

Nasjonalparkstyret viser i sin forberedende klagebehandling til at kontrakt med Skagerak Trepleie ikke er en del av saken og behandles som eget innsynskrav.

Når det gjelder utkast til forvaltningsplan som ble utarbeidet av Statsforvalteren i Agder i forbindelse med vernevedtaket i 2016, er denne tillatt å bruke i forvaltningsoppgaver, noe som er bekreftet skriftlig av Miljødirektoratet. Når det gjelder påstanden om at tillatelsen er et brudd på Miljødirektoratets vedtak av januar 2025 om stans av all skjøtsel, vises til Miljødirektoratets presisering om at tiltak som ikke har direkte hjemmel i verneforskrift eller skjøtelsesplaner, bør forankres som vedtak eller skriftliggjøres, noe styret har gjort i denne saken. Det er heller ikke gitt tillatelser til skjøtsel annet enn rydding rundt kulturminner etter instruks fra Agder Fylkeskommune.

Det vises til at det er en del av styrets oppgaver å ønske velkommen inn i verneområder, særlig i områder der besøksstrategien legger opp til god tilrettelegging. Bålpanner, vedlikehold av stier og underlag underbygges av besøksstrategien og brukerundersøkelsen fra 2018. I Miljødirektoratets håndbok M1326 er tiltak som kanalisering og forsterkning av stier (dekke/klopper etc.) beskrevet som tiltak for å redusere erosjon og slitasje og samle ferdsel. Styret kan ikke se at tillatelsen bidrar til økt slitasje og erosjon, snarere det motsatte, ettersom påfylling av grus på hovedstien og flis på skogsstien/kyststien bidrar til redusert slitasje og at flere bruker de samme stiene uten å lage nye tråkk.

Hoves Venner har på oppdrag av Hove Drifts- og Utviklingsselskap (HDU) utført ulike forvaltningsoppgaver på området de siste 22 årene. Fra 2017 ble dette samarbeidet overtatt av nasjonalparkstyret. Hoves venner bidrar med betydelig dugnadsinnsats der mesteparten av oppgavene de siste 8 årene har omfattet ivaretagelse av verneverdiene ved å sette ut bålpanner (fjerne rullesteinsbålplasser), sette ut vedkasser og ved (redusere besøkendes hogst av ved i skogen), flise og gruslegge stier (kanalisere ferdsel og redusere slitasje), lage klopper og stikkrenner (redusere erosjon). Tillatelsen omfatter ikke skjøtsel eller felling av trær. Styret viser til at søknaden er behandlet etter fastsatte rutiner for søknader i verneområdet, og vurdert opp mot aktuelle hjemler i både verneforskrift og naturmangfoldloven.

Ettersom ingen av tiltakene er irreversible, er det ikke gitt oppsettende virkning mens klagen behandles videre. For å ivareta behovet for tilsyn og rydding på Hoveodden gjennom vinteren, er det

av avgjørende betydning at Hoves Venner kan bistå forvaltningen. Verken HDU eller Arendal kommune har ressurser til å overta forvaltningsoppgavene.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Nasjonalparkstyrets skal som forvaltningsmyndighet behandle søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Som del av dette må nasjonalparkstyret vurdere hvilke tiltak som er søknadspliktige og hvilke tiltak som kan gjøres uten krav om tillatelse. Ansvar for skjøtsel ligger hos forvaltningsmyndigheten.

Det foreligger ikke en godkjent forvaltningsplan for nasjonalparken. Utkast til forvaltningsplan som ble utarbeidet av Statsforvalteren som del av verneprosessen kan brukes som veiledning frem til forvaltningsmyndigheten har utarbeidet endelig forvaltningsplan, forutsatt at innholdet i planen er i tråd med vernereglene vedtatt ved kgl.res. Forvaltningsplanen er kun retningsgivende, vedtak må være i tråd med bestemmelsene i verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48.

Nasjonalparkstyret må i sin saksbehandling tydelig skille mellom tiltak som nasjonalparkstyret selv iverksetter som skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47 og tiltak som initieres av andre.

Nasjonalparkstyret har gitt tillatelse til de omsøkte tiltakene med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g som åpner for å gi tillatelse til tiltak for å legge til rette for friluftsliv. Miljødirektoratet legger derfor til grunn at alle tiltakene har tilrettelegging for friluftsliv som formål, og at tiltakene ikke er skjøtselstiltak av hensyn til naturverdiene.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 16.12.2016.

Formålet med vernet er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Det følger av verneforskriften § 3 andre ledd at området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder blant annet oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger, graving, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, drenering og annen form for tørrlegging, gjødsling, tilplanting, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Verneforskriftens opplisting av tiltak er ikke uttømmende. Etter verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi tillatelse til bygging av nye konstruksjoner og installasjoner, oppsetting av nye skilt og merking av stier, for å legge til rette for friluftsliv i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Etter verneforskriften § 4 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær vernet mot skade, uttak og ødelegging. Forbudet er ikke til hinder for bruk av nedfalt virke til bålrensing, unntatt i sone B. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til rydding av vegetasjon i samsvar med retningslinjer i forvaltningsplan.

Motorferdsel er forbudt, jf. verneforskriften § 9. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med rydding av vegetasjon etter § 4 tredje ledd bokstav a.

Naturmangfoldloven § 47 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan foreta skjøtsel av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal hvis mulig inngå avtale med grunneier om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Naturmangfoldloven § 48 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Saksbehandlingen

Nasjonalparkstyret ga Hoves venner dispensasjon i styrevedtak 26.08.2026. Det fremgår av forvalters innstilling og vedtaket at dispensasjonen er en omgjøring av tidligere vedtak datert 21.03.2026 ved at dette vedtaket i sin helhet er opphevet. Det er i innstillingen eller vedtaket ikke vist til hjemmel for omgjøring eller gjort noen vurdering av tidligere vedtak opp mot aktuelle omgjøringsregler.

Vedtak kan bare omgjøres dersom det er hjemmel for det, og en slik hjemmel finnes bl.a. i forvaltningsloven § 35. Vedtak kan omgjøres dersom det ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser, jf. § 35 første ledd bokstav a, eller dersom de er ugyldige jf. bokstav b. Vi vurderer at nasjonalparkstyret kunne omgjøre eget vedtak etter forvaltningsloven § 35 første ledd a, ettersom det nye vedtaket ikke var til skade for Hoves venner.

Hvilke tiltak krever dispensasjon fra verneforskriften?

Nasjonalparkstyret viser til at Hoves Venner på oppdrag av Hove Drifts- og Utviklingsselskap (HDU) har utført ulike forvaltningsoppgaver på området de siste 22 årene, og at dette samarbeidet fra 2017 er overtatt av nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret har ansvar for skjøtsel i nasjonalparken, dvs. tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. Jf. naturmangfoldloven § 47. Adgangen til skjøtsel omfatter kun tiltak som forvaltningsmyndigheten selv iverksetter. Det kan således ikke overlates til andre å ta stilling til hvilke tiltak som bør igangsettes som skjøtsel.

Forvaltningsmyndigheten kan inngå avtale med grunneier eller andre som kan stå for den faktiske utøvelsen av skjøtselstiltak, jf. § 47 første ledd. Dersom forvaltningsmyndigheten inngår slik avtale kreves ikke dispensasjon for tiltakene som iverksettes. Det må imidlertid gjøres en konkret vurdering av om aktuelle tiltak er nødvendige for å opprettholde eller oppnå naturtilstanden som er formålet med vernet, og dermed faller inn under skjøtselsbestemmelsen i § 47.

Tiltak som andre enn forvaltningsmyndigheten ønsker å iverksette i nasjonalparken krever dispensasjon fra vernebestemmelsene dersom det ikke er gjort særskilt unntak i verneforskriften. Det samme gjelder for tiltak som går ut over hjemmelen til skjøtsel i § 47. Tiltak som gjøres kun av hensyn til friluftslivet faller utenfor adgangen til skjøtsel etter § 47.

Er noen av de omsøkte tiltakene direkte tillatt i verneforskriften?

Hoves Venner søker om tillatelse til vedlikehold av grusvei og skogsstier, legging av stikkrenner, rør og klopper i områder med mye vann, sette ut, reparere og vedlikeholde rasteplasser, bålpanner, benker, vedkasser og bord, fjerne aske og søppel og vedlikeholde skilt og stimerking.

Det søkes om å rydde etablerte stier og holde disse åpne, inkludert ta ned knekte trær og trær som utgjør en risiko tett på grusvei og hovedstier. Videre søkes om å fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra.

Vedlikehold mv.

Verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav b åpner for vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsårer mv. Nasjonalparkstyret har vurdert at påfylling av grus på grusvei ved behov ca. hvert 5 år på de mest utsatte stedene, og legge på flis fra rent stedegent virke på skogsstier for å redusere tråkkslitasje er vedlikehold som faller inn under unntaket for vedlikehold.

Miljødirektoratet har ikke merknader til denne vurderingen, men presiserer at vedlikehold ikke skal føre til at veier eller kjørespor endrer karakter, og at skifte av dekke er tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. Veileder om opprettelse av verneområder (M-481 2016)) pkt. 4.12.1. Legging av klopper og stikkrenner er det gitt dispensasjon til, jf. nedenfor.

Når det gjelder reparering og vedlikehold av rasteplasser, bålpanner, benker, bord og vedkasser, samt vedlikehold av merking, er også dette vurdert som omfattet av unntaket for vedlikehold.

Miljødirektoratet er enig i denne vurderingen. Dette forutsatt at det ikke gjelder nye innretninger eller tiltak, kun vedlikehold av det som finnes på stedet fra før. Utsetting av nye bålpanner og annen tilrettelegging som ikke er der fra før, krever tillatelse.

Når det gjelder rydding av etablerte stier for å holde disse åpne er Miljødirektoratet også enig i at dette omfattes av unntaket for vedlikehold. Dette vil også kunne omfatte trær som vurderes å utgjøre en risiko for å falle ned over sti eller grusvei. Imidlertid er også død vegetasjon vernet i verneområdene. Dette innebærer at vegetasjon som ryddes eller fjernes primært skal beholdes i verneområdet.

Hogst og påfylling av vedkasser

Når det gjelder påfylling av vedkasser er dette ikke vurdert eller omtalt i vedtaket, men det er påpekt at motorferdsel i forbindelse med skjøtels- og forvaltningsoppgaver ikke er søknadspiktig. I innstillingen er dette beskrevet som:

"Fylle på vedkasser med ved fra uttak av for eksempel fremmede arter, uønsket trevegetasjon, tynning/skjøtsel på området eller tilkjørt utenfra"

Nasjonalparkstyret skriver i sin oversendelse av klagesaken at vedtaket ikke omfatter skjøtsel eller felling av trær, men slik vedtaket er formulert kan det oppfattes som om påfylling av ved kan skje med vegetasjon som tas ut nasjonalparken. Det fremgår også av dokumentene i klagesaken at det tidligere er tatt ut trær i nasjonalparken i overensstemmelse med forvalter og at det er tynnet noe skog, tatt ut yngre furu rundt kanonstillingen og drevet ungskogpleie.

Miljødirektoratet presiserer at påfylling av ved i vedkasser ikke er et skjøtselstiltak. Det gjelder selv om det vil være positivt at besøkende bruker ved fra vedkasser i stedet for å ta vegetasjon som ligger i nasjonalparken til ved.

Uttak av fremmede arter iverksatt av forvaltningsmyndigheten er et skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47. Dersom det er aktuelt å ta ut fremmede treslag, må det gjøres en konkret vurdering av hvilke trær som skal fjernes, og det må inngås særskilt avtale om utføring av tiltaket hvor dette tydelig fremgår.

Det er ikke tilstrekkelig begrunnelse for å ta ut vegetasjon som et skjøtselstiltak at noe er "uønsket trevegetasjon". Skjøtelsbestemmelsen er begrenset til hogst som er nødvendig for å opprettholde naturtilstanden som er formålet med vernet. Det er også uklart hva som ligger i begrepet "uønsket

trevegetasjon". Vi viser til at formålet med vernet er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, hvor plantelivet/vegetasjonen med naturlig tilhørende trær inngår.

Ved til bålpanner må hentes fra utenfor nasjonalparken. Bruk av motorferdsel til utkjøring av ved er ikke omfattet av unntaket i § 9 tredje ledd bokstav a. Slik motorferdsel krever dispensasjon.

I omtalen av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver vises det også til rydding av gravrøyser. Det er gitt tillatelse til rydding av kulturminner etter verneforskriften § 6 andre ledd. Eventuell motorferdsel i forbindelse med slik rydding krever dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Fjerning av aske og søppel i nasjonalparken kan skje uten tillatelse. I den grad dette skjer på eget initiativ fra Hoves venner, kreves det tillatelse fra nasjonalparkstyret for motorferdsel dersom det er nødvendig med motorferdsel for å frakte ut dette.

Det vises videre til motorferdsel for bortkjøring av biomasse i forbindelse med slått av engarealer som for eksempel ved Røde-kors hytta og strandenger på sensommer. Behovet for slik slått må vurderes som del av arbeidet med forvaltningsplan for nasjonalparken.

Miljødirektoratet presiserer at iverksettelse av skjøtsel er en forvaltningsoppgave som er lagt til et offentlig forvaltningsorgan og at det derfor ikke generelt kan avtales at andre skal iverksette skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret hva som kan og bør iverksettes som offentlige skjøtselstiltak. Videre må reglene i naturmangfoldloven § 47 følges og oppdrag som settes ut gjøres i form av en avtale om hva som skal gjøres på vegne av forvaltningsmyndigheten og hvordan.

Er vilkårene for å gi dispensasjon oppfylt?

For de tiltakene som krever dispensasjon, kan det gis dispensasjon dersom verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48 gir hjemmel til det.

Hoves venner er gitt tillatelse til utsetting av inntil 40 bålpanner og inntil 15 vedkasser, utsetting av benker på rasteplasser ved de inntil 40 bålpannene og inntil 20 andre steder, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g.

Videre er det gitt tillatelse til etablering av klopper og stikkrenner langs kyststien for å hindre erosjon på grunn av slitasje fra besøkende, jf. verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav g, og rydding på /ved kulturminner etter instruks fra kulturminnevernseksjonen i Agder Fylkeskommune, jf. verneforskriften § 6 annet ledd.

Det er gitt tillatelse til motorisert ferdsel med traktor, personbil og ATV med tilhenger med materialer under arbeidet, jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd bokstav c. Kjøringen er begrenset til transport av materialer i forbindelse med vedlikehold og reparasjoner av gapahuk, brygger, stier inkl. klopper og stikkrenner, rasteplasser og bålpanner på området.

Kjøringen er avgrenset til tidsrommet 09-12 på tirsdager, men mindre annet er direkte avtalt for eksempel ved akutte behov/av sikkerhetshensyn.

Selv om minimumsvilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, gir loven ikke noe krav på å få en dispensasjon. Det skal vurderes konkret om det skal gis en dispensasjon. I vurderingen vil blant annet omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket være relevant.

Miljødirektoratet legger til grunn at Hoves Venner har avtale med grunneier om å drive vedlikehold, og viser til at flere av tiltakene som utføres i nasjonalparken er omfattet av verneforskriftens unntak for vedlikehold. Miljødirektoratet er enig i styrets vurdering av at det kan gis dispensasjon til tiltak på Hoveodden. Hoveområdet er mye brukt som turområde, og Miljødirektoratet ser at det vil være behov

for tiltak for å ivareta verneverdiene i området. Imidlertid er det viktig at tiltak som utføres av hensyn til besøkende gjøres innenfor rammen av vernebestemmelsene og tar tilstrekkelig hensyn til verneverdiene. Dette innebærer at det må gjøres vurderinger av omfanget av tiltak som er nødvendig.

Det gis tillatelse til utsetting av 40 bålpanner, 15 vedkasser og inntil 60 benker. Det er uklart om dette gjelder nye bålpanner, vedkasser og benker. Vedtaket gjelder for perioden 2025 til 2030, men det fremgår av sakens dokumenter at det er utført tiltak også i perioden før 2025 og at noe av det som er utført er vedlikehold av eksisterende innretninger. Vedlikehold er tillatt etter verneforskriften, mens nye anlegg og innretninger krever dispensasjon, Nasjonalparkstyret må klargjøre hva tillatelsen omfatter av nye tiltak i nasjonalparken.

Når det gjelder motorferdsel, er det et generelt utgangspunkt at motorferdsel i verneområder skal holdes på et minimum. Miljødirektoratet er enig i styrets vurdering av at det kan gis tillatelse til transport av materialer, men at motorferdselen må begrenses til det som er nødvendig, dvs. der det innebærer frakt av tungt utstyr eller tunge materialer. Tillatelsen som er gitt gir en vid adgang til kjøring. Nasjonalparkstyret må vurder hva som er nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltakene det gis tillatelse til.

Konklusjon

Nasjonalparkstyret viser i sitt vedtak til at Hoves Venner over lengre tid har utført oppgaver knyttet til vedlikehold og skjøtsel i nasjonalparken. Det vises i saksfremstillingen til at søknaden som er nå er behandlet ikke omfatter skjøtsel, men at Hoves venner også ønsker å utføre skjøtsel i området dersom dette blir aktuelt. Miljødirektoratet påpeker at det er viktig å skille mellom tiltak som krever dispensasjon og skjøtselstiltak som skjer regi av forvaltningsmyndigheten, jf. ovenfor.

Miljødirektoratet presiserer at påfylling av ved på vedkasser ikke er et skjøtselstiltak, og at det ikke er tillatt å ta ut vegetasjon fra nasjonalparken for dette formålet. Skjøtselsbestemmelsen gir derfor heller ikke hjemmel til motorferdsel til dette formålet.

Miljødirektoratet opphever nasjonalparkstyrets vedtak og sender saken tilbake til ny behandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Kopi til:
RAET NASJONALPARKSTYRE
Hoves venner

Postboks 504

4804

ARENDAL